

## **ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ В АСПЕКТІ НАВЧАННЯ ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ**

В умовах відсутності природнього мовного середовища утворити фрагменти реальної комунікації, сприяти оволодінню лексичними та граматичними конструкціями природніх ситуацій спілкування, забезпечити формування нових мовленнєвих зв'язків, розвиток і удосконалення динамічних стереотипів у письмових висловлюваннях студентів можливо через використання в навчальному процесі художніх текстів оригінальної літератури, де текст буде розглядатися як матеріал для мовлення, а смислове сприйняття змісту тексту буде виступати як один з видів передкомунікативної орієнтовки, як стимул для письмових висловлювань студентів на основі прочитаного.

Писемне мовлення не є простим перекладом усного мовлення в письмові знаки, і оволодіння писемним мовленням не є просто засвоєнням техніки письма. Ця мовленнєва діяльність не є легкою подорожжю, в якій кінцева робота з'являється після першого ж начерку. Це є процес відкриття з низкою шагів, які дуже часто утворюють зигзагоподібну подорож, коли писемне мовлення з'являється лише як результат спеціального навчання.

Процес формування письмово-мовленнєвої діяльності потрібно починати зі свідомого оволодіння усіма засобами вираження думки у письмовій формі, його (процес) необхідно здійснювати з урахуванням сутнісного змісту та особливостей функціонування писемного мовлення. Писемне мовлення є складною діяльністю, де переплетені різні уміння та навички, формування яких відбувається не відразу, а послідовно, поетапно і лише в процесі регулярного свідомого навчання з урахуванням як психологічного, так і лінгвістичного рівнів організації письма.

Художній текст, на нашу думку, має великі можливості для розвитку писемного мовлення у студентів, оскільки включає в себе необхідні передумови для реалізації як психологічного, так і лінгвістичного рівнів організації письма, а саме: 1) психологічну регулятивну передумову; 2) психолінгвістичну передумову комунікативної спрямованості тексту; 3) психолінгвістичну передумову інформаційної насиченості художнього тексту; 4) лінгвістичну передумову мовленнєвої спрямованості художнього тексту.

### **Психологічна регулятивна передумова.**

Внутрішні передумови організації художнього тексту (синтетичність образу, підвищене ідейне і емоційне навантаження слова, підтекст, символічне переосмислення зображуемого) є імпульсом, який породжує десятки відповідей і тим самим утворює передумови, необхідні для «запуску» механізму мовлення. Бажанню висловитися буде також сприяти естетична реакція (співчуття), яка виникає в процесі сприйняття, розуміння та інтерпретації смислової інформації художнього тексту. Наявність естетичної реакції вказує на утворення внутрішньої



мотивації у студента по відношенню до прочитаного, показує, що зміст художнього тексту відповідає його пізнавальним і емоційним потребам.

**Психолінгвістична передумова інформаційної насиченості художнього тексту.**

Інформація є основною категорією художнього тексту.

Сприйняття естетичної інформації художнього тексту і, як наслідок, сопереживання читача будуть виступати стимулом для подолання неминучих труднощів іншомовного художнього тексту, стимулом прискорення переробки семантичної інформації тексту і наступним бажанням висловити свої думки щодо прочитаного.

**Психолінгвістична передумова комунікативної спрямованості тексту.**

Незалежно від ставлення автора, смисловий зміст художнього тексту є складним опорядкованим відображенням зв'язків і відношень предметів і явищ об'єктивної дійсності і включає в себе точку зору того, хто говорить, його оцінку до предметних зв'язків зовнішнього світу. Як наслідок, будучи результатом цілеспрямованої діяльності, художній текст є комунікативною одиницею. Комунікативна спрямованість художнього тексту забезпечить розвиток у студентів зв'язного, логічного, нормативного писемного мовлення, яке характеризується упорядкованістю і завершеністю виражених думок.

**Лінгвістична передумова мовленнєвої спрямованості художнього тексту.**

Володіння лексичними засобами художнього тексту, а саме використання емоційно забарвлених слів, вживання фразеологічних засобів, застосування всього арсеналу синтаксичних засобів, які є у мові художнього тексту, зробить письмові роботи студентів ефективними в досягненні їх головної мети – проінформувати, переконати або розважити того, хто буде читати їх твори.

Таким чином, для успішного формування та розвитку вмінь писемного мовлення можливо використовувати правильно відібрані художні тексти, оскільки вони мають в собі необхідний для цього потенціал.

*Проскуркіна Я. І.*

канд. педаг. наук,

викладач кафедри мовної підготовки

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

## **МОВА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ В ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СУСПІЛЬСТВІ**

Сучасні зміни в житті українського суспільства, процеси глобалізації та інтеграції, постійне розширення сфер міжнародних відносин свідчить, що подальший розвиток людства можливий лише в умовах діалогу представників різних національно-культурних спільнот, здатних зрозуміти і прийняти іншу культуру в якості рівноцінної своїй рідній культурі. Це диктує необхідність формування толерантної особистості студента як запоруки розвитку демократичного суспільства, яке базується на співпраці та рівності прав кожної